

JAARVERSLAG

2022

ERFGOEDCEL BRUGGE

In dit jaarverslag schetst Erfgoedcel Brugge een beeld van haar werking in het tweede jaar van de beleidsperiode 2021-2026. Een jaar boordevol mooie projecten, waarbij we de vruchten plukten van het vele werk achter de schermen tijdens de coronaperiode. Het overzicht van onze activiteiten in 2022 vullen we aan met enkele kerncijfers over de werking.

ERFGOEDCEL BRUGGE

NAAR EEN SLAGKRACHTIGE ORGANISATIE

EEN TEAM IN BEWEGING

Erfgoedcel Brugge werd opgericht in 2000. Doorheen de jaren veroverde Erfgoedcel Brugge een duidelijke plek in het Brugse en regionale erfgoedlandschap als een betrouwbare en kwaliteitsvolle samenwerkingspartner. De aandacht van Erfgoedcel Brugge gaat daarbij prioritair uit naar de begeleiding van erfgoedverenigingen, het opzetten van trajecten met en voor bijzondere doelgroepen en de ondersteuning van organisaties die geen kerntaak opnemen in de zorg voor cultureel erfgoed. In de uitbouw van onze werking wordt maximaal afgestemd met de andere diensten uit de Cluster Cultuur van Stad Brugge.

Voor de werking van een erfgoedcel is het **menselijk kapitaal van groot belang**. Vanuit de opgebouwde expertise zet het team van Erfgoedcel Brugge zich dagelijks in voor het lokale erfgoedveld en realiseert het de geformuleerde acties uit het erfgoedconvenant 2021-2026, afgesloten met de Vlaamse Overheid en ook de bijbehorende **doelstellingennota**.

Vorig jaar werd het geactualiseerde personeelskader ingevoerd en toegelicht in het jaarverslag 2021. In 2022 werkten we in eerste instantie verder met het nieuwe **organogram**, dat in maart 2021 door de gemeenteraad was goedgekeurd:

- 1 coördinator erfgoedcel - A1a-A2a – voltijds (Livia Snauwaert);
- 1 stafmedewerker erfgoedcel - A1a-A2a – voltijds (Ina Verrept);
- 2 consultants erfgoedcel - B1-B3 – voltijds (Sarah Verplancke en Lisa Bracke);
- 0,5 administratief medewerker - C1-C3 – halftijds (Catherine Brouckaert).

In de praktijk zag ons team er in 2022 echter anders uit:

- 1 coördinator erfgoedcel - A1a-A2a – voltijds (Livia Snauwaert);
- 1 consultant erfgoedcel - B1-B3 – voltijds, ter vervanging van de stafmedewerker (Pieter De Ketelaere tot 28 februari 2022 – Louise Vermeersch tot 31 december 2022);
- 2 consultants erfgoedcel - B1-B3 – voltijds (Sarah Verplancke en Lisa Bracke);
- 0,8 administratief medewerker - C1-C3 – viervijfde (Catherine Brouckaert).

Stafmedewerker Ina Verrept startte immers op 1 september 2021 bij de Openbare Bibliotheek, waar ze een collega verving gedurende 6 maanden, tot eind februari 2022. Tijdens die periode werd ze bij de erfgoedcel **vervangen** door Pieter De Ketelaere, die Ina's taken op het vlak van inclusie en diversiteit overnam. De andere taken werden door de coördinator en de consultants overgenomen.

Kort na nieuwjaar werd Ina de mogelijkheid geboden om nog een andere vervanging te doen in de Openbare Bibliotheek, opnieuw voor 6 maanden. Helaas kon Pieter niet bij de erfgoedcel blijven. Hij kon ondertussen starten bij het Cultuurcentrum, dat fase 2 van het door Vlaanderen gesubsidieerde cultureel-erfgoedproject "Koninklijke Stadsschouwburg Brugge: uitbouw van een werking als Vlaamse presentatieplek voor podiumtechnisch en scenografisch erfgoed" voorbereidde. Opnieuw moest de erfgoedcel op zoek naar een vervanger voor de stafmedewerker. Met toestemming van de personeelsdienst van Stad Brugge kon de eerste persoon op de werfreserve voor de functie van consultant, Louise Vermeersch, bij ons starten op 16 maart 2022. Louise werd aangesteld als tijdelijk consultant op B-niveau tot 31 augustus 2022, in afwachting van de terugkeer van Ina.

In het begin van de zomer werd het voor Ina duidelijk dat ze niet meer zou terugkeren naar de erfgoedcel. Haar nieuwe werkplek beviel haar. Ze had gesolliciteerd voor een vaste functie bij de Openbare Bibliotheek en op 1 juli 2022 werd Ina aangesteld als contractueel dienstleider van bibliotheek De Garve op Sint-Jozef voor onbepaalde duur. De arbeidsovereenkomsten van Ina als contractueel erfgoedconsultant bij de erfgoedcel werden in onderling overleg beëindigd op 30 juni 2022. Gelukkig kon Louise Vermeersch opnieuw aangesteld worden als contractueel consultant bij de erfgoedcel, dit keer voor onbepaalde duur. Louise ging verder aan de slag met inclusie en diversiteit en kreeg ook gaandeweg andere taken. Ze zette zich vanaf de zomer ook in voor onze buurt- en reminiscentiewerking.

Omdat de stafmedewerker in 2022 B-niveau werd vervangen, kon de **administratief medewerker** gedurende het afgelopen jaar volgens de prestatiebreuk **4/5 werken**. De anciënniteit van Catherine Brouckaert werd gedurende die periode bijgesteld door Musea Brugge, waar Catherine vorig jaar nog halftijds tewerkgesteld was. In het voorjaar van 2022 brak de oorlog in Oekraïne uit. Dat zorgde ook in ons land voor een energiecrisis, met grote besparingen sinds het najaar tot gevolg. Door die besparingen en de grote projecten waarvoor Musea Brugge staat (BRUSK, BRON, de Erfgoedfabriek...), besliste de directie van Musea Brugge dat het in 2023 niet langer mogelijk was om financieel bij te springen voor het loon van Catherine. Omdat er op het organogram van Erfgoedcel Brugge slechts ruimte is voor een halftijds administratief medewerker, moest Catherine op zoek naar een andere halftijdse functie bij Stad Brugge. De aanwervingsstop die bij de stad gedurende de laatste vijf maanden van 2022 in voege was, maakte het er natuurlijk niet makkelijker op om een nieuwe werkplek voor Catherine te vinden. Na een lange zoektocht werd beslist dat Catherine bij een andere stadsdienst aan de slag zou gaan. Voor de halftijdse administratieve functie bij de erfgoedcel kon enkel met de mutatielijst voor intern personeel worden gewerkt. Catherine zorgde er samen met de coördinator voor dat het financieel boekingsjaar 2022 netjes kon worden afgerond. Ze vertrok met pijn in het hart. Ook het team zag haar niet graag gaan. Er diende zich eind 2022 slechts één interne kandidaat aan voor de halftijdse administratieve job bij de erfgoedcel. Die persoon was echter nog in ziekteverlof. Het zou pas na de kerstvakantie duidelijk worden of en wanneer er weer administratieve ondersteuning voor ons team zou komen.

Deze personeelwissels betekenden een extra belasting voor het takenpakket van de coördinator, die net als vorig jaar veel tijd en energie stak in het inwerken van de nieuwe medewerkers en de reorganisatie van de takenpakketten. We bleven net als vorig jaar sterk inzetten op een transparante manier van werken, een vlotte interne communicatie, een ordelijke werkomgeving en digitale hygiëne. Door deze manier van werken, trachten we het doorgeven en **verankeren van expertise** te verzekeren, want een erfgoedcel is steeds in beweging.

Los van de wissels in het vaste team, werd ook een **nieuwe projectmedewerker** gezocht en gevonden **voor het afwerken van het bovenlokaal cultuurproject “Dieper graven in het geheugen”**. Dit project werd in 2021 met goedkeuring van het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) uitgesteld tot 2022 omwille van de coronacrisis en de ziekte van de eerste projectmedewerker Veerle Van Buggenhout.

In mei 2022 werd Margot Logier als projectmedewerker aangesteld. Ze kreeg 6 maanden de tijd om het project af te ronden, een stevige uitdaging! Gelukkig was Margot direct inzetbaar. Ze was immers geen onbekende. Noch voor ons en noch voor de collega's van Erfgoedcel TERF, waarmee we nauw samenwerkten voor dit project. Ze werkte tijdens haar stage sociaal werk in 2018 aan de sportkoffer van Erfgoedcel Brugge en ondersteunde daarna tijdelijk de communicatie van Cultuur- en erfgoedplatform BIE. Margot slaagde er in om het project af te ronden, mits enige bijsturing van de originele plannen (zie verder). Een van de consultants uit het team volgde het project vanuit de projectstuurgroep op, zodat zij de reminiscentiewerking na het vertrek van de projectmedewerker kon overnemen (zie verder).

INZETTEN OP JONG TALENT

Erfgoedcel Brugge wil een open huis zijn voor jong en nieuw talent. Zoals ieder jaar proefden in januari-februari enkele studenten van het 6de middelbaar van Sint-Leo Hemelsdaele van onze werking tijdens hun **inleefstage**. Twee jongeren bogen zich vijf donderdagnamiddagen over het erfgoed dat hen dagelijks omringt om vervolgens een interactieve rondleiding vorm te geven in de Erfgoedapp van FARO. Ze spitten in het verre en het nabije verleden van de school, voelden leerkrachten aan de tand en verzamelden zo heel wat interessante informatie over Sint-Leo Hemelsdaele. Onder begeleiding van de consultant erfgoededucatie van de erfgoedcel goten ze de gesprokkelde inhoud in een speelse digitale rondleiding, die getest werd door hun medeleerlingen op het einde van hun stage. Het bijgestuurde resultaat kon op Erfgoeddag aan het publiek worden voorgesteld en paste dan ook perfect in het thema “Erfgoeddag maakt school” (zie verder).

We schakelden in 2022 voor het eerst een **student kantoor** in van het Vrij Handels- en Sportinstituut te Brugge (VHSI). Hughes Buysse liep van februari tot juni 2022 stage bij ons tijdens zijn 6de middelbaar. Tijdens die periode werkte hij voornamelijk mee aan de voorbereidingen voor Erfgoeddag. Hughes werd ingezet bij

de communicatie, het verspreiden van het promotie- en signalisatiemateriaal, de logistiek van het centrale infopunt en de infolijn. Op het einde van zijn stage schakelden we hem in voor de archivering van mediabestanden uit de vorige beleidsperiode. Om hem te bedanken voor zijn inzet, organiseerden we een teamuitstap naar Archeocentrum Velzeke tijdens de zomervakantie. Hughes kon er zijn passie voor de Romeinse geschiedenis uitleven tijdens een exclusief geleid bezoek door archeoloog Peter Van der Plaetsen.

Afgelopen jaar hadden we tot slot ook **twee BIS-stagiairs** in ons team **ter ondersteuning van de lokale coördinatie van Erfgoeddag**. Floor Vansweevelt ondersteunde van november 2021 tot mei 2022 de editie met als thema "Erfgoeddag maakt school". Dankzij haar kennis van het

Brugse onderwijs konden we een succesvolle Erfgoedweek neerzetten (zie verder). In november 2022 verwelkomden we dan weer Olaya Alonso López. Deze getalenteerde Spaanse studeerde kunstgeschiedenis, cultuurmanagement en communicatie aan de universiteiten van Oviedo en Girona. Tijdens haar postgraduaat Toerisme management op UNESCO werelderfgoed sites werd ze verliefd op Brugge. Ze woont sinds 2021 in Antwerpen. Olaya was enorm gemotiveerd om in de Brugse erfgoedsector aan de slag te kunnen. Ze kreeg bij ons oefenkansen Nederlands en blijkt ons vertrouwen meer dan waard. Olaya zet haar grafische en organisatorische talenten in om de editie 2023 van Erfgoeddag tot een succes te maken. Dankzij haar ervaringen als jongerenentertainer sloegen we makkelijker de brug naar deze doelgroep en speelden we beter in op hun leefwereld (zie verder).

Voor mij is Brugge dé erfgoedstad van Vlaanderen. Brugge werd tijdens mijn opleiding herhaaldelijk genoemd als voorbeeld. Ik voel me dan ook vereerd dat ik bij Erfgoedcel Brugge de kans krijg om mijn internationale ervaring op het vlak van erfgoed in te zetten en dat ik bovendien extra oefenkansen Nederlands krijg.

OLAYA ALONSO LÓPEZ (BIS STAGIAIR ERFGOEDCEL BRUGGE)

MEER WERKINGSMIDDELEN

De erfgoedcel kreeg in 2022 een verhoogde **werkingsubsidie** van de Vlaamse Overheid. De voorziene jaarlijkse subsidie voor de convenantsperiode 2021-2026 van € 370.000 per jaar werd **geïndexeerd** omwille van de energiecrisis. Het gaat over een stijging met 5.890 euro. 80% van de totale subsidie ging naar personeel, 20% naar werking.

Daarnaast gingen we heel gericht aan de slag met het **overschot van het werkingsbudget 2021**, dat ca. 36.000 euro bedroeg. Door de coronacrisis werden er vorig jaar namelijk veel minder publieksactiviteiten, sectorbijeekomsten en evenementen georganiseerd dan gewoonlijk. Dit overschot kon gelukkig worden overgedragen naar 2022 bij de aanpassing van de meerjarenbegroting in mei 2022. 35.014,36 euro daarvan werd **aangewend voor het vooronderzoek in het kader van de vernieuwing van onze website** (zie verder).

OOG VOOR VISIEONTWIKKELING

Samen met stafmedewerker digitale ontwikkelingen van Stad Brugge Alexander Soetaert werkte de erfgoedcel in 2022 een **digitale strategie** uit. Alexander volgde hiervoor het vormingstraject "Digitale strategie voor erfgoedcellen" bij meemoo en koppelde na afloop telkens terug met de erfgoedcel. In juni 2022 resulteerde dit in een afgewerkt document, dat in het najaar gepubliceerd werd op de Cultureel Erfgoed Standaarden Toolbox (**CEST**) als inspirerend voorbeeld voor andere erfgoedcellen. Erfgoedcel Brugge was daarbij samen met Erfgoedcel Haspengouw piloot.

Alexander zette samen met de Cluster Cultuur ook in op de **verderzetting en vernieuwing van ErfgoedBrugge.be**. Vanuit de erfgoedcel waren zowel de coördinator als de consultant erfgoedzorg betrokken bij de preselectie van de leveranciers voor de opvolger van ErfgoedBrugge.be. In 2023 wordt het bestek gefinaliseerd en de opdracht gegund om tegen de zomer van 2024 te landen met een vernieuwd stedelijk digitaal erfgoedplatform.

Dat dit moeilijk af te stemmen viel met de aangekondigde ontwikkelingen op vlak van de Vlaamse erfgoeddatabanken, waarvan zowel Musea Brugge als Erfgoedcel Brugge op dit moment gebruik maken, is evident. Pas eind 2022 werden die ontwikkelingen geconcretiseerd door de Vlaamse Overheid. De erfgoedcel deed het ganse jaar inspanningen om **betrokken te blijven bij het traject toekomst Vlaamse erfgoeddatabanken**, dat ondertussen door meemoo wordt getrokken. De coördinator woonde diverse focus- en klankbordgroep bijeenkomsten bij. Daarnaast nam de consultant erfgoedzorg deel aan de denk- en inspiratiedagen voor het Virtueel Museum van Vlaanderen.

Ondertussen maakten we verder gebruik van de bestaande erfgoeddatabanken Erfgoedinzicht en Erfgoedplus. De **migratie van de gegevens van de Brugse kerkinboedels van Erfgoedinzicht naar Erfgoedplus** (Erfgoedregister) door het Departement CJM bleef aanslepen en is **nog steeds niet volledig afgerond**. Erfgoedcel Brugge fungeerde hierbij in 2021-2022 als pilootpartner.

Tijdens het waarderingstraject in de Emmaüsparochie (zie verder) was er nood aan een overkoepelend zicht op alle kerkinboedels van de 5 kerken in die parochie, maar dat was niet evident, vermits vier kerkinboedels in Erfgoedinzicht en één inboedel in Erfgoedregister (Erfgoedplus) zijn geregistreerd. Er is geen connector beschikbaar om de gegevens uit het Erfgoedregister te presenteren op het stedelijk erfgoedplatform erfgoedbrugge.be, met een gebrek aan overzicht tot gevolg. De mogelijkheden van het Erfgoedregister zijn bovendien veel

beperkter dan die van Erfgoedinzicht. Zo is de gegevensinvoer veel omslachtiger, waardoor de vrijwilligers die vroeger in Excel konden registreren, veel trager werkten en soms gefrustreerd raakten door technische problemen met deze invoermodule.

In afwachting van een structurele oplossing focusten we het afgelopen jaar op de registratie van de collectie van het Begijnhof in de databank van PARCUM (Collective Access). In 2023 viert het Begijnhof immers 25 jaar UNESCO werelderfgoed. In functie van de toekomstplannen voor de Begijnhofsites was een inventaris van het roerend patrimonium cruciaal. De collectie van het voormalige Begijnhofmuseum en -klooster werd door PARCUM geïnventariseerd. De vrijwilligers van de erfgoedcel werkten aan de erfgoedinventaris van de Begijnhofkerk.

We **schoonden** verder ook nog onze **mediabestanden op**. Zowel de bestanden m.b.t. onze eigen werking, als de fotobestanden die resulteerden uit de registratietrajecten die we begeleiden vanuit de erfgoedcel. De bestanden kregen een gestructureerde bestandsnaam volgens de instructies van de stedelijke IT-dienst en werden verzameld op een aparte netwerkschijf in afwachting van een injectie in de Mediabank van Stad Brugge in 2023. Alle **werkingsdocumenten** werden afgelopen jaar verplaatst naar een andere netwerkschijf. Naar aanleiding daarvan voerden we ook voor die bestanden een opschoonactie uit.

We werkten niet enkel aan een digitale strategie. Om diversiteit meer structureel te verankeren in de werking van de Erfgoedcel ontwikkelden we een **diversiteitsplan** met daarin onze visie op inclusief werken en de geplande acties daarrond. In dit kader volgde één van onze erfgoedconsulenten meerdere vormingen en studiedagen, onder meer bij FARO en KADOC (zie kerncijfers vorming). Ook de opgedane kennis uit het gevolgde leer- en coachingstraject "Erfgoed en diversiteit" met het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII) en de West-Vlaamse erfgoedcellen in 2021 werd erin verwerkt.

Tot slot zetten we concrete stappen om het **communicatieplan** van Erfgoedcel Brugge uit te rollen. We maakten werk van **duidelijke communicatie over onze eigen werking** en stemden die af met andere stadsdiensten die een erfgoedwerking hebben (bv. Dienst Monumentenzorg en Erfgoedzaken en IOED Raakvlak) en met het stedelijk erfgoedplatform ErfgoedBrugge.be.

We zetten verder in op helder taalgebruik en

op laagdrempelige, inclusieve communicatie in al onze communicatiekanalen. We **focusten** verder **op** twee voor deze beleidsperiode prioritaire zgn. "koude doelgroepen", die we voorheen te weinig bereikten: **jongeren en mensen met een migratieachtergrond**. I.f.v. beide doelgroepen organiseerden we een apart Erfgoedrendez-vous: een inclusieve bijeenkomst ter voorbereiding van onze collectiedag "Spelerfgoed in je buurt" in maart (zie verder) en een bijeenkomst over jongeren betrekken bij je werking. Op deze laatste bijeenkomst in mei deelden we de kennis die

we als team hadden opgedaan bij de organisatie van “Erfgoeddag maakt school” met de Brugse erfgoedsector, gebruikten de educatieve en wetenschappelijke medewerker van de Openbare Bibliotheek enkele stukken uit Erfgoedbibliotheek Biekorf als voorbeeld om te leren hoe (moeilijk toegankelijk) erfgoed aangebracht kan worden bij een jongerenpubliek en gingen we in op het begrip ownership via het project “Young Ambassadors” van Musea Brugge.

Verder hadden we ook oog voor **duurzaamheid** binnen onze communicatie: we zetten enkel papieren drukwerk in wanneer dit een echte meerwaarde betekende. Zo werkten we voor Erfgoeddag niet met een gedrukt programma, maar met een folder die doorverwees naar het online programma. We communiceerden ook over onze activiteiten en werking achter de schermen, over onze werkprocessen, over de lessons learned om anderen binnen en buiten de erfgoedsector te inspireren. We bleven investeren in onze website als kennisplatform voor de Brugse en Vlaamse erfgoedsector en in een up-to-date adressenbestand. We werkten voor elk groot project een aparte communicatieleidraad uit op basis van een sjabloon dat telkens op maat kan worden aangepast. Tot slot hielden we regelmaat in onze communicatie met een maandelijks nieuwsbrief en minstens twee social media posts per week (zie verder).

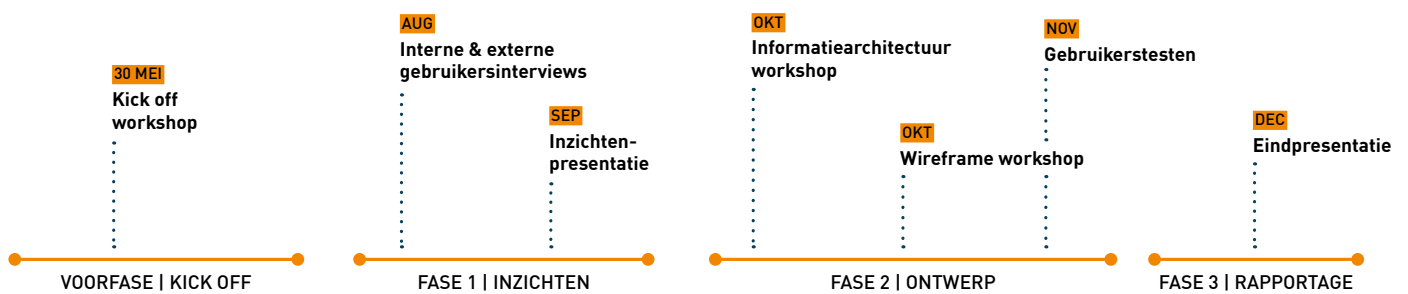
NOOD AAN EEN NIEUWE WEBSITE

De afgelopen twee jaar werd het team van Erfgoedcel Brugge volledig vernieuwd. We voelen al lang dat de huidige website, die van 2014 dateert, niet meer past bij onze stijl en bij de noden van een hedendaags communicatiekanaal voor een erfgoedcel. Omdat er geen budget was voorzien voor de vernieuwing van de website door de vorige ploeg, kostte het wat tijd en organisatie om hiervoor de nodige middelen te voorzien. Ondertussen **lichten** we in 2021 **onze huidige website door** n.a.v. de opstelling van ons nieuw communicatieplan. In 2022 voegden we daar nog extra, meetbare resultaten aan toe door er gedurende een kalenderjaar een analysetool op los te laten. We detecteerden gebroken linken en taalfouten en werkten ze weg. We ontdekten heel wat nauwelijks bezochte pagina's en leerden uit de bezoekersstatistieken wat de meest bezochte informatie is op onze website.

In mei 2022 kregen we groen licht om het budgetoverschot van 2021 over te dragen naar het afgelopen kalenderjaar om dit te kunnen inzetten voor een gedegen **vooronderzoek**, dat we **uitbesteedden aan** het extern bureau **Leap Forward**. Samen met deze leverancier organiseerden we een gebruikersonderzoek, werkten we een nieuwe informatiearchitectuur uit, die we door enkele modelgebruikers lieten testen. We ontwikkelden tenslotte wireframes, een aanzet tot visueel ontwerp en het technische lastenboek voor de toekomstige ontwikkelaar van de nieuwe website.

Op geregelde, goed gekozen tijdstippen betrokken we het hele team bij dit proces. We **maakten middelen vrij op het budget van 2022 om in 2023 te kunnen investeren in de ontwikkeling van een nieuwe website**, op basis van dit vooronderzoek. Het is de bedoeling om dit te koppelen aan de vernieuwing van de stedelijke website. Enerzijds om de kosten te drukken en anderzijds omwille van de ondersteuning van de diensten IT en Communicatie & Citymarketing die we hierdoor kunnen inzetten.

WE
ERFGOED

KOFFIE Stads

De boerderij
in de stad
in de stad

ERFGOED
ERFGOED
ERFGOED

souveni

CORONA VOORBIJ?

De cultureel-erfgoedsector werd hard getroffen door de coronapandemie. We startten 2022 nog met een echte coronawinter. Ondanks de vaccinaties, bleef het coronavirus slachtoffers maken en golden afgelopen winter nog steeds strenge coronamaatregelen. Pas in de lente kwam er stilaan beterschap en konden we weer volop gaan voor onze missie en onze sterkte: zoveel mogelijk mensen in beweging brengen rond het veelzijdige culturele erfgoed dat Brugge rijk is. We haakten opnieuw ons karretje aan enkele stedelijke initiatieven om uit te pakken met onze werking, zoals de **Brugse Cultuurmarkt en Krikrakfestival**.

Ondanks onze pogingen om te experimenteren met nieuwe werkvormen en het inzetten van digitale tools voelde het zorgvuldig opgebouwde netwerk van de erfgoedcel minder tastbaar tijdens de coronatijd. Het contact met onze partners was onvermijdelijk een stuk verwaterd. Bovendien is de samenstelling van het team in die periode helemaal veranderd. Bekende gezichten werden één voor één vervangen door nieuwe mensen. We moesten dit jaar dan ook **hard werken om als nieuwe ploeg opnieuw een plaats te vinden in het Brugse erfgoednetwerk**.

De **registratietrajecten met** onze – vaak oudere en dus kwetsbare – **vrijwilligers** konden **terug** worden **opgestart** (in de parochiekerken) of konden opnieuw op volle kracht draaien (bij VIVES SpellenLab).

Tijdens de coronaperiode kreeg het VIVES SpellenLab verschillende nieuwe schenkingen van privé-verzamelaars, waardoor de collectie aanzienlijk was gegroeid en verrijkt. Dit zorgde ervoor dat de planning en aanpak van het traject moest worden bijgesteld. We konden bovendien niet verder werken met dezelfde groep vrijwilligers en stelden twee vernieuwde teams samen, die ondertussen terug op kruissnelheid functioneren. In 2022 werden ruim 300 nieuwe spellen op [Erfgoedbrugge.be](https://erfgoedbrugge.be) en [Erfgoedinzicht.be](https://erfgoedinzicht.be) toegankelijk gemaakt.

De heropstart van de registratie van het religieuze erfgoed verliep nog moeizamer. Voor de registratie in de Sint-Michielskerk werd al sinds 2021 gewerkt in het Erfgoedregister van Erfgoedplus, hetgeen veel trager verliep dan de registratie in het Excelsjabloon van Erfgoedinzicht. In de lente werd deze digitale kerkinventaris met 147 objecten eindelijk afgerond en online toegankelijk gemaakt op erfgoedplus.be. Helaas konden de gegevens door het gebrek aan een digitale connector (API) op deze Vlaamse erfgoeddatabase nog niet doorstromen naar het stedelijk erfgoedplatform **Erfgoedbrugge.be**. Er werd wel een **e-tentoonstelling** voorzien, die ondertussen 283 keer is bekeken. De vrijwilligers werden op het einde van dit hobbelige registratietraject getraakteerd op een VIP-rondleiding door kunsthistoricus Karel Dendooven in en rond de H. Kruisverheffingkerk, een interessant vroeg voorbeeld van rijpe neogotiek in Vlaanderen met een boeiend historisch kerkhof dat teruggaat tot in de vroege Middeleeuwen.

Vanaf september ging het registratieteam religieus erfgoed aan de slag in het Brugse Begijnhof, op vraag van de dienst Monumentenzorg en Erfgoedzaken. In 2023 zal het 25 jaar geleden zijn dat het Begijnhof werd toegevoegd aan de UNESCO Werelderfgoedlijst en in 2025 bestaat het Begijnhof 800 jaar. In dat kader bereidt Stad Brugge een masterplan voor de site voor. Een inventaris van het roerend erfgoed kan hierbij als werkinstrument natuurlijk niet ontbreken. PARCUM kreeg de opdracht om de inboedel van het klooster te inventariseren. De vrijwilligers van Erfgoedcel Brugge gingen in de Begijnhofkerk aan de slag. Omdat het hier privaatrechterlijk religieus erfgoed betreft, zal de inventaris in de databank van PARCUM terecht komen. Het leek ons niet aangewezen om de vrijwilligers twee keer in één jaar tijd in te wijden in het gebruik van een nieuw softwarepakket. Daarom kozen we ervoor om met de papieren inventarisfiches van PARCUM te werken op het terrein. De gegevens van 412 objecten zullen dan in 2023 door een stagiair van de erfgoedcel in Collective Access worden ingevoerd.

We kozen er net als vorig jaar voor om onze vrijwilligers deftig in de bloemetjes te zetten. We organiseerden onder meer een bedankingsfeest op Sinterklaas, met een demonstratie ambachtelijk chocolade maken bij een Brugse chocolatier met het Handmade in Brugge-label, gevolgd door een proeverij met high tea.

Eind 2022 konden we de **Erfgoed Leeft!-activiteiten** i.s.m. Avansa (vml. Vormingplus) terug opstarten. Met die activiteiten laten we het brede publiek kennismaken met minder bekend lokaal erfgoed of gunnen we erfgoedliefhebbers een blik achter de schermen bij de Brugse erfgoedbeheerders en collectiehouders. Op 16 november hadden we 18 deelnemers in het Spermalie-Instituut. Ze konden de nieuwe expogang bezoeken, die het sluitstuk vormt van de jarenlange samenwerking tussen Erfgoedcel Brugge en vzw De Kade rond de erfgoedcollectie van het Spermalie-Instituut. Een deel van de tentoonstelling "**De wereld binnen handbereik**", die in 2021 in het Arentshuis (Musea Brugge) liep, werd verankerd in de onderwijsinstelling. In de eerste plaats mikt de tentoonstelling op de leerkrachten, verzorgers en leerlingen (en hun ouders) van Spermalie, maar de school is occasioneel ook toegankelijk voor andere bezoekers...

Ook werd het **educatieve pakket voor Spermalie** gelanceerd, dat werd ontwikkeld in het kader van het project "Ziende Blind". Het pakket kon pas na de coronacrisis worden getest en afgewerkt. Daarbij werd de inhoudelijke en praktische expertise van medewerkers van de Mind- and Makersspace van Howest (MaM) ingezet (zie verder). De educatieve koffer van Spermalie stelt de leerling van de school voorop, die spelenderwijs kennis maakt met de geschiedenis van het instituut en de historische hulpmiddelen die de collectie van de school rijk is. De educatieve koffer zit boordevol werkvormen zoals spelletjes, experimenten en oefeningen om de leerlingen zo actief mogelijk te laten nadenken over hun school en de vele leerlingen die voor hen op dezelfde schoolbanken hebben gezeten.

Werken met scholen werd **terug makkelijker** in 2022. Hoewel we nog heel wat vermoeidheid voelden bij het onderwijspersoneel door de coronacrisis, konden we opnieuw met erfgoed-educatie aan de slag in de praktijk. De **samenwerking met de MaM**, opgestart in 2020, kon terug op kruissnelheid gebracht worden dankzij de inzet van onze consulent erfgoededucatie, die zelf ook leerkracht van opleiding is. De diverse hoogtechnologische toestellen in het fablab en de kennis van creatieve verwerkingsvormen uit de MaM werden in 2022 eindelijk op volle kracht ingezet om op een aantrekkelijke manier aan de slag te gaan met cultureel erfgoed. Onze consulent erfgoededucatie ontwikkelde het afgelopen jaar twee educatieve koffers die erfgoed thematisch in de klas brengen: de Spermaliekoffer (zie hierboven) en de Alaambak (zie verder). Daarnaast zocht ze ook volop naar aanknopingspunten tussen onze werking en het onderwijs.

In 2022 konden we vanaf de lente **opnieuw veilig op kantoor aan de slag**. Voor een nieuw team is fysiek samenwerken van onmiskenbaar belang. Telewerken is nu wel ingeburgerd en heeft ook zijn voordelen, maar de waarde van informele contacten op de werkvloer kan niet genoeg beklemtoond worden. We vormden onze kantoren op de Pakhuizensite om tot een efficiënte en gezellige werkplek. Dankzij de teamdag in mei leerden we onze stad, elkaar en elkaars kwaliteiten op een andere manier kennen. We maakten een "Girlpower" wandeling met ons all-ladies team onder leiding van een Brugse stadsgids van S-wan en speelden daarna het spel "Team Geluk".

TECHNIEKWAG

OVERZICHT ACTIVITEITEN 2022

Het tweede werkingsjaar van de beleidsperiode 2021-2026 was aardig gevuld. In wat volgt, gaan we dieper in op enkele opvallende verwezenlijkingen van het afgelopen jaar.

VERDER OP WEG NAAR EEN INCLUSIEVE WERKING

Samen met de andere West-Vlaamse erfgoedcellen doorliep Erfgoedcel Brugge in 2021 een regionaal leer- en coachingtraject rond erfgoed en diversiteit, dat verder bouwde op het centrale vormingsaanbod bekostigd door FARO. Het AgII was daarbij de kennispartner. Als eindresultaat van de 5 regionale sessies ontwikkelden de West-Vlaamse erfgoedcellen twee filmpjes die aan de hand van getuigenissen een helder beeld geven van wat erfgoed is en wat een erfgoedcel doet. De filmpjes werden begin 2022 toegevoegd aan de vernieuwde website erfgoedcellen.be, een gemeenschappelijk initiatief van alle Vlaamse erfgoedcellen en FARO. Erfgoedcel Brugge fungeerde hierbij als trekker. Beide filmpjes ondersteunen inmiddels de communicatie van onze projecten door in heldere taal uit te leggen wat erfgoed is en wat een erfgoedcel doet. Ze werden ondertussen al 145 keer bekeken. Ook is een diversiteitsplan opgemaakt om niet enkel projectmatig maar ook structureel in te zetten op (culturele) diversiteit (zie hierboven).

De filmpjes werden voor het eerst getoond op het eerste **Erfgoedrendez-vous** van afgelopen voorjaar. De bijeenkomst kreeg als titel **“Spelerfgoed in je buurt”** en had als doel een concreet buurtgericht initiatief op poten te zetten **samen met enkele Brugse zelforganisaties** (Nsanga, Adiba, Ndigbo, United Kirat Society, Everest Nepali Society, Voz Latina), FMDO, Diversiteit Brugge, Avansa en Brugge Plus in juni 2022. Daarbij zijn de zelforganisaties vanaf de conceptfase als evenwaardige partners betrokken, zodat we écht inclusief konden werken. Erfgoedcel Brugge haakte haar karretje aan het project ‘Uitwijken’ van Brugge Plus door in juni 2022 een **collectiedag** te organiseren, waarbij buurterfgoed rond het thema “spel” opgespoord werd in deelgemeente Sint-Pieters. Er was niet alleen de mogelijkheid om erfgoed van diverse buurtbewoners digitaal te registreren en te valoriseren, er werden ook allerlei verbindende randactiviteiten georganiseerd met “spel” als insteek. Terwijl de zelforganisaties zorgden voor een internationale speltafel konden buurtbewoners terecht bij de erfgoedexperten van het VIVES SpellenLab en in het repair café met Volksspelen Madeleine. De erfgoedobjecten en -verhalen die we hebben gedocumenteerd zijn nog steeds digitaal toegankelijk via een **e-tentoonstelling**, die ondertussen al meer dan 400 keer bekeken is.

FMDO en haar lidverenigingen werkten mee aan de collectiedag “Spelerfgoed gezocht” omdat deze activiteit een mooi voorbeeld is van hoe organisaties met verschillende doelstellingen kunnen samenwerken. Voor de erfgoedcel was het een meerwaarde dat onze verenigingen en vrijwilligers hun divers spelerfgoed toonden en erover vertelden. Voor FMDO en haar vrijwilligers was het samen spelen een kans om in dialoog te gaan met buurtbewoners, mensen te leren kennen en iets te tonen uit de eigen cultuur. Via spelletjes werd een nieuwe invalshoek gevonden om rond diversiteit te werken in de buurt.

TINE DESSEIN (EDUCATIEF MEDEWERKER FMDO)

We stelden niet enkel onze jaarlijkse sectorbijeenkomsten open voor diverse partners, we maakten ook onze **vrijwilligerswerking toegankelijker voor nieuwkomers**. In juni organiseerden we een workshop “Vrijwilliger bij Erfgoedcel Brugge” in het Stadsarchief i.s.m. Refu Interim. Hierdoor konden we meteen beroep doen op drie vrijwilligers om te helpen bij de promotie voor de collectiedag. Vacatures voor vrijwilligerswerk worden nu steeds doorgestuurd naar Refu Interim en we hopen zo interessante oefenkansen Nederlands voor nieuwkomers te creëren.

Erfgoedcel Brugge was ook **partner** in twee projecten waar inclusie en diversiteit belangrijke thema's zijn. Voor het **project Hilal. 50 jaar islamitische eredienst** van KADOC legde de erfgoedcel contacten met de Brugse Moskee, nam deel aan de klankbordgroepen en was aanwezig bij het interview door de projectmedewerker van KADOC. Met dit project werken we aan meer zichtbaarheid voor meerstemmig

erfgoed. Erfgoedcel Brugge ondersteunt samen met andere stadsdiensten ook nog de **werkgroep Struikelstenen Brugge**, die slachtoffers van het sociaal nationalistisch regime tijdens de Tweede Wereldoorlog wil herinneren door een klein herdenkingsplaatje (een struikelsteen) te plaatsen in de openbare ruimte. Deze struikelstenen herdenken niet enkel de slachtoffers, maar zijn ook een pleidooi voor een tolerante en diverse samenleving. In 2022 werd de werkgroep opgericht en werd (met veel persaandacht) een eerste struikelsteen gelegd voor verzetsstrijder Mathieu Hinoul. Erfgoedcel Brugge voerde in 2022 ook verkennende gesprekken met het Stadsarchief om een stagiair in te zetten bij de ontwikkeling van een educatief pakket dat dit project ook tot bij jongeren kan brengen in 2023.

ERFGOEDDAG SLAAT DE BRUG NAAR HET ONDERWIJS

De 21ste **Erfgoeddag** was een **voorzichtige terugkeer naar een normale editie**. Het thema "Erfgoeddag maakt school" nodigde uit om na te denken over onderwijs, leren en educatie in al zijn vormen.

We leerden uit de jubileumeditie van 2021 – die doorging in volle coronacrisis – en stuurden de aanpak waar nodig bij. Hoewel er opnieuw fysieke activiteiten mogelijk waren, bleven we voorzichtig. Een echt centraal infopunt waar veel volk samengebracht werd, vonden we nog te risicovol. We werkten opnieuw met een infolijn die vragen vanuit het publiek over het programma telefonisch of via chat kon beantwoorden. De infolijn werd bemand vanuit het **Kantcentrum**. Op deze plek wordt de in 1717 door de zusters Apostolinnen opgestarte kantopleiding tot op de dag van vandaag voortgezet. Op deze passende locatie werd net als in 2021 **Erfgoeddagradio** gemaakt. De jonge radiomakers van Villa Bota gingen in dialoog met erfgoed- en onderwijsexperts op 106.4 FM en www.villabota.be. Ze ontwierpen een campagnebeeld voor Erfgoeddagradio en een interview met Jan-Willem Declercq van Villa Bota kwam in het jongerenmagazine BLVRD en op de **website van Jong Volk** terecht. Deze samenwerking maakte ook jongeren warm voor erfgoed en leverde 714 luisteraars op. Een kleine daling in vergelijking met vorig jaar, toen er enkel digitale en buitenactiviteiten voor kinderen (minder dan 12 jaar) mogelijk waren.

In 2022 gingen uiteindelijk **40 activiteiten** in en rond Brugge door in het kader van Erfgoeddag. De steeds wisselende coronamaatregelen tijdens de maanden en weken in aanloop naar het jaarlijkse cultureel-erfgoedfeest zorgden nog bij veel organisatoren voor aarzeling en twijfel. En we hebben afgelopen jaar ook **meer ingezet op kwaliteit dan op kwantiteit**. De link leggen met het toch minder evidente thema bleek voor velen niet eenvoudig. Gelukkig werd onze aanpak door de meeste deelnemers echt gesmaakt. We telden er in totaal 3.307, dat is ongeveer evenveel als in 2021.

Een absolute toegevoegde waarde van de afgelopen editie waren de **nieuwe contacten** ontstaan **tussen erfgoedpartners en de Brugse scholen**. Zo organiseerden we bijvoorbeeld de tentoonstelling "Kunst in de kapel" over het onderwijserfgoed van Sint-Leo Hemelsdaele. De leerkrachten van de secundaire school konden rekenen op het vakmanschap van de houtbewerkers van de House of Time voor de scenografie. We promootten op de tentoonstelling ook de nieuwe rondleiding op het neogotische schooldomein die twee leerlingen uit het 6de middelbaar samen met Erfgoedcel Brugge maakten in de Erfgoedapp van FARO in het kader van hun inleefstage (zie hierboven).

Voor onze communicatie over Erfgoeddag deden we ook een beroep op de Brugse scholen. Met een wedstrijdformule konden leerlingen uit de derde graad van het secundair onderwijs op basis van het campagnebeeld van FARO een eigen campagnebeeld voor het thema "Erfgoeddag maakt school" insturen. De winnende school was het Technisch Instituut Heilige Familie (in Brugge beter bekend als de Maricolen). Het ontwerp van Lot Vantghem uit het 5de middelbaar Toegepaste Beeldende Kunst prijkte op onze infolder die we verspreidden via het Stadsmagazine en een aparte mailing naar meer dan 2.000 adressen buiten Brugge. Haar klas mocht op bezoek bij IOED Raakvlak en kreeg een rondleiding op een archeologische site in de buurt.

Naar aanleiding van dit thema organiseerde de erfgoedcel ook een Erfgoeddag-week: een week vol activiteiten specifiek gericht op scholen in en rond Brugge. Drie formules werden door FARO uitgedacht om leerkrachten en leerlingen te betrekken bij erfgoed. Vooral de klasbakken, waar erfgoedexperts voor één lesuur de klas kaapten, waren een groot succes. De VIP-bezoeken waren minder populair. Mogelijk zat de vermoeidheid van het lerarenkorps na een intense coronawinter daar voor iets tussen. Leerlingen op sleeptouw nemen om ter plaatse kennis te maken met erfgoed, lukte in april 2022 nog moeilijk. We moedigden tal van Brugse erfgoedpartners aan om hun educatieve materialen op Erfgoedwijs.be te delen en plaatsten ondertussen ook zelf heel wat materiaal online. In Brugge namen 25 scholen deel aan de Erfgoedweek, goed voor 1.701 leerlingen. **De Brugse Erfgoedweek was daarmee goed voor bijna één vierde van de bereikte leerlingen in Vlaanderen!**

We kunnen dus zeker spreken van een geslaagde Erfgoeddag en -week, waarin heel wat nieuwe formules werden uitgetoet. We bundelden onze bevindingen en die van onze vrijwilligers en sympathisanten in een uitgebreid evaluatierapport, dat we meenemen naar de editie van 2023.

Erfgoeddag 2023 krijgt als thema “Beestig!”. De voorbereidingen startten al na de zomer van 2022. Na een brainstorm in teamverband brachten we de vaste partners bijeen. De lokale Erfgoeddag-coördinator maakte een **inspiratiepadlet**, een online prikbord met teksten en beelden gelinkt aan het thema. Op die manier stimuleerden we onze partners al vroeg om over het thema na te denken. Tijdens de jaarlijkse **inspiratiesessie** in het najaar legden we de nadruk niet op de praktische informatie van Erfgoeddag, maar op de mogelijke samenwerkingen en het thema. De avond, die doorging in het historisch kader van kinderboerderij De Zeven Torentjes, werd zo interactief mogelijk gemaakt. Een 20-tal deelnemende partners werden gestimuleerd om aan de slag te gaan met een specifieke doelgroep, partner of thema-insteek. En deze werkwijze bleek te lonen, want in november en december stroomden de ideeën voor de volgende Erfgoeddag binnen.

Van de meest prille ideeën tot de praktische uitwerking van onze Erfgoeddag activiteit staan de collega's van de erfgoedcel klaar met een luisterend oor en frisse aanpak, waaruit we bij elke deelname weer iets nieuws leren.

GUILLAUME DE GRIEVE (MEDEWERKER ARTISTIEKE PLANNING ANIMA ETERNA)

De vaste partners gaven al langer aan dat de werkdruk erg hoog ligt. We zochten samen met hen naar een manier om hun deelname aan Erfgoeddag blijvend de moeite waard te maken, ook voor hun werking. Daarom besloten we om aan Erfgoeddag de komende editie(s) een **intern leertraject** te koppelen. We kozen voor de editie van 2023 voor het **betrekken van jongeren**, omdat we de nieuwe contacten die we in 2022 met de onderwijseditie hadden gelegd, wilden uitbreiden en omdat we de expertise die we op dat vlak hadden opgedaan, wilden verdiepen. Het Erfgoedrendez-vous na Erfgoeddag stond dan ook volledig in dat teken (zie ook hierboven).

In 2021 maakten we kennis met de **opleiding educatieve bachelor van Howest**. We stelden toen onze werking voor aan toekomstige leerkrachten algemene vakken. Er hing meteen chemie in de lucht tussen de docenten en onze consulent erfgoededucatie, die zelf ook leerkracht van opleiding is. Afgelopen jaar werkten zij dan ook intensief samen en zetten een hele **projectweek** lang erfgoed in de kijker. De studenten werden in groepjes van 4 of 5 leerlingen gekoppeld aan een Brugse organisatie die meedoet met Erfgoeddag 2023 (Erfgoedbibliotheek Biekerf, Anima Eterna, Handmade in Brugge, Cultuurcentrum (Stadsschouwburg) en Erfgoedcel Brugge). Ze maakten kennis met de werking van de organisatie, met de betekenis van erfgoed en de inzetbaarheid ervan in het onderwijs. Op het eind van de projectweek stelde elk groepje een activiteit voor die ofwel op Erfgoeddag ofwel tijdens de Erfgoedweek in 2023 kon geprogrammeerd worden. Benieuwd naar het vervolg!

DIEPER GRAVEN IN HET GEHEUGEN

Met het **bovenlokaal cultuurproject** “Dieper graven in het geheugen” investeerden **Erfgoedcel Brugge en Erfgoedcel TERF** in een participatief en verdiepend traject in samenwerking met 6 West-Vlaamse woonzorgcentra. Dit met steun van de Vlaamse overheid (subsidie van 75.200 euro). Het project werd opgestart in februari 2020 door projectmedewerker Veerle Van Buggenhout. Zij werkte op de eerste proeftuin tot oktober 2020. Door aanhoudende coronamaatregelen en de ziekte van de projectmedewerker werd begin 2021 beslist om het project uit te stellen naar 2022. Dit gebeurde met toestemming van de subsidiërende overheid. Van mei 2022 tot en met oktober 2022 werd het project gefinaliseerd door een nieuwe projectmedewerker, Margot Logier.

Margot werkte 5 nieuwe thematische **mijmerdozen** af, die ze testte tijdens de derde proeftuin in 6 woonzorgcentra en met 4 basisscholen in de regio's Brugge en Midden-West-Vlaanderen. De focus van de mijmerdozen ligt op het **stimuleren** van **intergenerationeel contact**. Tijdens een les over dementie bereidden leerlingen 3de graad van een basisschool het bezoek aan een woonzorgcentrum in de buurt voor. Daaruit vloeide een **lessenpakket** voort dat ook andere scholen kan inspireren om met de klas op bezoek te gaan bij personen met dementie. De mijmerdozen kunnen in tegenstelling tot onze bestaande herinneringskoffers ook ingezet worden in beperkte kring, ter ondersteuning van één-op-één contact tussen een mantelzorger en persoon met dementie of tussen een kleinkind en een grootouder. De handleiding en activiteitenkaarten bij de mijmerdozen zijn zo ontwikkeld dat het gebruik van de mijmerdozen ook mogelijk is voor mantelzorgers zonder kennis over reminiscentiewerking.

Het klasbezoek van basisschool Mozaïek in kader van “Dieper graven in het geheugen” was schitterend! De leerlingen kwamen goed geïnformeerd toe en werden dankzij het mooi uitgewerkte didactisch materiaal meteen meegenomen in de verhalen van onze ouderen. We mijmeren in het woonzorgcentrum nog af en toe over deze fijne ervaring, die dankzij de vele foto's en kaartjes van de leerlingen in onze gangen tastbaar blijft.

SARAH BRABANDER (REFERENTIEPERSOON DEMENTIE WZC VAN ZUYLEN)

Ondertussen zijn de mijmerdozen sinds november 2022 toegevoegd aan ons uitleenaanbod *reminiscentie*. Tijdens het project werd ook het reeds bestaande *reminiscentiemateriaal* geactualiseerd.

We ronden het project af met een **dialogdag voor de zorg- en erfgoedsector** eind oktober. Met 4 keynote speakers, een *reminiscentiebeurs* en 6 verschillende workshops boden we een interessant programma voor beide sectoren. Opvallende vaststelling: van de 70 deelnemers, kwam tweederde uit de zorgsector. Dankzij de dialogdag leerden beide sectoren elkaar beter kennen en konden ze na afloop ook meteen samen aan de slag rond *reminiscentie*.

Na afloop van het project werd optimaal ingezet op kennisdeling via het **projectrapport**. Tijdens de laatste 6 maanden van het project volgde de consulent diversiteit & inclusie uit het team van de erfgoedcel het project mee op vanuit de kennisgroep (FARO, Expertisecentrum Dementie Vlaanderen, Regionaal expertisecentrum Sophia, Regionaal expertisecentrum Foton, Musea Brugge, Huis van Alijn), zodat de **kennisverankering in het team** verzekerd werd. Ze volgde ook de opleiding 'Hoe erfgoed inzetten in zorg? Leren door doen!' en nam deel aan de collegagroep van FARO in dit kader.

In 2023 plannen we het project via Sophia voor te stellen op drie overlegplatformen over dementie in West-Vlaanderen, werken we aan een artikel voor het FARO tijdschrift en plannen we een Erfgoedrendez-vous rond deze thematiek. Ook projectmatig zetten we verder in op *reminiscentie*. Via de projectaanvraag "Vriendenmakers" van CERA haalden we eind 2022 1.500 euro extra middelen binnen voor het vervolgproject "Mijmeren op school". Met dit project dat we in 2023 willen opstarten, zullen we onderzoeken hoe we de mijmerdozen nog meer kunnen inzetten ter ondersteuning van intergenerationeel contact en welke rol vrijwilligers in onze *reminiscentiewerking* zouden kunnen opnemen.

VERDERE STAPPEN IN EEN REGIONALE SAMENWERKING

Hoewel Erfgoedcel Brugge bij de aanvraag van de werkingssubsidies voor de huidige beleidsperiode geen extra middelen kreeg voor de uitbouw van een regionale werking op het vlak van collectiezorg, zette de erfgoedcel in 2022 toch verdere stappen om de **regionale samenwerking** uit te bouwen.

De stadsbesturen Damme en Brugge sloten in september 2019 een overeenkomst om tot een sterkere wissel- en samenwerking op vlak van cultuur en erfgoed te komen. Een eerste concrete invulling hiervan is het bovenlokaal cultuurproject **Erfgoedlab Damme**, waarbij Damse en Brugse erfgoedcollecties drie jaar lang (2021-2023) in dialoog gaan. Brugse en Damse erfgoedpartners exploreerden in 2022 opnieuw de mogelijkheden van de publieksgerichte inzet van de collectie van het Sint-Janshospitaal van Damme. In de editie 2022, die liep van 26 mei tot 28 augustus, stonden de zintuigen centraal. Met "Kijk!" leerden we de bezoekers anders kijken naar het erfgoed, door het te voelen, ruiken, proeven... Er werd opnieuw gefocust op gezinnen als primaire doelgroep. In tegenstelling tot de vorige editie was er dit keer geen gedeeld curatorschap. Han Decorte werd aangetrokken als curator van het **tweede erfgoedlab**. De rol van Erfgoedcel Brugge was hierdoor beperkter. Net als vorig jaar maakte de coördinator deel uit van de Bondgenoten van het erfgoedlab, maar die speelden deze keer vooral de rol van klankbordgroep en hielpen zoeken naar verbanden met de cultureel-erfgoedcollecties van Stad Brugge (Musea Brugge, Stadsarchief, Erfgoedbibliotheek Biekorf...) en Damme. Daarnaast leverde de erfgoedcel de nodige expertise om de waardering van de erfgoedcollectie van het Sint-Janshospitaal verder te zetten. De waardering van de deelcollectie religieus erfgoed werd volledig afgewerkt en die van de deelcollectie vaatwerk opgestart.

Erfgoedcel Brugge zette samen met Erfgoedcel Kusterfgoed het **Kustbreed overleg** verder, waaraan ook IGS Viertoren en de gemeente Knokke-Heist deelnemen. Deze groep bekijkt samenwerkingsmogelijkheden op het vlak van de cultureel-erfgoedwerking aan de Belgische kust. In 2022 bezochten we in juni het pas geopende belevingscentrum HEY! in Knokke-Heist.

Samen met Erfgoedcel Kusterfgoed en 14 andere partners (Musea Brugge, IOED Raakvlak, erfgoedcellen CO7, TERF en zuidwest, erfgoeddepots DEPOTYZE en Trezoor en enkele lokale besturen in de referentieregio's Brugge en Oostende) werd in de zomer gewerkt aan een **subsidieaanvraag** binnen het cultureel-erfgoeddecreet i.f.v. de **versterking van de regionale collectiezorg**. Een nodenanalyse in de regio Brugge-Oostende moet onder meer de noodzakelijke gegevens opleveren om de regionale invulling van de Erfgoedfabriek concreet vorm te geven. De inrichtingswerken van dit nieuwe erfgoeddepot worden in 2023 opgeleverd en er wordt dan ook een depotcoördinator aangeworven. Vanaf 2023 wordt dit gebouw de nieuwe thuis van de archeologische collectie van IOED Raakvlak, maar ook van een groot deel van de collecties van Musea Brugge én van het atelier en de kostuums van de Heilig Bloedprocessie en de Gouden Boomstoet. Na deze grootschalige verhuisbeweging kunnen ook cultureel-erfgoedcollecties uit de arrondissementen Brugge en Oostende in het depot worden ondergebracht. Ook de zorg voor de erfgoedcollecties die in situ bewaard kunnen blijven, kan geoptimaliseerd worden door meer samenwerking, expertise-uitwisseling en afstemming op het vlak van collectieprofielen. Hiervoor zoeken erfgoedcellen Brugge en Kusterfgoed versterking door een tijdelijke projectmedewerker, waarvan de taken dan op termijn door een vaste depotcoördinator in de Erfgoedfabriek kan worden overgenomen. De subsidieaanvraag werd op 12 januari 2023 gehonoreerd door de minister van Cultuur, waardoor het project vanaf 2023 kan worden uitgerold.

De vijf **West-Vlaamse erfgoedcellen** continueerden de bestaande samenwerking. We blijven enerzijds inzetten op onderlinge kennisdeling, anderzijds op de uitbouw van relevante overlegplatformen op West-Vlaamse schaal (hoger onderwijs, media...). Ook de projectmatige samenwerking rond de **Molenbrigade** en het **Erfgoedspel** werd verdergezet. In 2022 organiseerde zuidwest de jaarlijkse erfgoedcellenbijeenkomst in Wervik.

Erfgoedcel Brugge participeerde ook actief in de **overlegmomenten op Vlaams niveau**, zoals het erfgoedcellenoverleg, de collegagroepen rond digitalisering, erfgoedzorg, herbestemming, zorg... van FARO, klankbord- en expertengroepen enzovoort. Op 15 september was Brugge gastlocatie voor het Domein 4 Overleg Immaterieel Erfgoed dat het Centrum voor Agrarische Geschiedenis (CAG) organiseert. In samenwerking met Handmade in Brugge stelden we een interessant programma samen in De Republiek, met aansluitend een demonstratie ambachtelijk imkeren op de site van de Pakhuizen (Komvest).

WAARDERING EN HERBESTEMMING VAN RELIGIEUS ERFGOED

Heel wat energie ging in 2022 naar het participatief **waarderingstraject voor de kerkinboedels van de vijf kerken van de Emmaüsparochie** (Sint-Willibrorduskerk, Sint-Godelievekerk, Sint-Baafskerk, Sint-Michielskerk en Sint-Andries en Sint-Annakerk). De basis voor dit waarderingstraject werd gelegd in 2020-2021, toen een team van 14 vrijwilligers begeleid door consultant religieus erfgoed Benoit Kervyn (Musea Brugge) vijf digitale kerkinventarissen heeft opgemaakt. De concrete aanleiding voor dit traject zijn de herbestemmingsplannen voor al de kerken in de parochie en de plannen voor de bouw van een nieuwe religieuze campus.

Erfgoedcel Brugge zocht versterking voor dit traject bij PARCUM en stelde samen met het Expertisecentrum Religieus Erfgoed een projectteam samen. Hierin zijn niet alleen bovengenoemde betrokkenen aanwezig, maar ook Monumentenwacht West-Vlaanderen, Bisdom Brugge en de kerkbesturen van de pastorale eenheid Emmaüs. In februari 2022 kwam het projectteam voor het eerst samen. Dit was een **pilootproject** omdat voor het eerst in Vlaanderen gewerkt werd met een **overkoepelend projectteam** voor meerdere kerken. Kort nadien gingen de waarderingsteams per kerk aan de slag. Ze werden afwisselend gecoacht door PARCUM (eerste drie trajecten) en Erfgoedcel Brugge (laatste twee trajecten). Op die manier konden we **expertise** opdoen die verder ging dan de spoedcategorisering voor de Sint-Franciscus van Assisikerk in 2016 en de ervaring met de standaard waarderingmethode uit het **stappenplanreligieuserfgoed.be delen met andere erfgoedcellen in Vlaanderen**.

Na elk waarderingstraject volgde een **participatief waarderingsmoment** dat toeliet de waarde die de erfgoedgemeenschap hecht aan de religieuze voorwerpen, te capteren. We werkten hiervoor met een **pop-up tentoonstelling** en een **waardering leidraad**.

Tot slot werd per kerk op basis van de verzamelde informatie een herbestemmingsplan opgemaakt. In februari 2023 worden deze plannen voorgelegd aan het projectteam, waarna de **herbestemmingsplannen** kunnen worden uitgevoerd.

Dit traject was erg leerrijk, maar tegelijk ook heel arbeidsintensief. Dat was ook de analyse van het projectteam, dat het proces positief evalueerde, maar PARCUM het advies meegeeft om de standaardmethode te herwerken tot een beter haalbare light-versie. Dit zou de toepasbaarheid van het stappenplan vergroten, zeker nu er een stortvloed aan herbestemming van kerkgebouwen zit aan te komen.

Dankzij de deelname aan het waarderingstraject leerde ik op een snelle, duidelijke en al bij al eenvoudige manier om de kerkschatten die in onze kerk aanwezig zijn kennen, ze in een historische context plaatsen en “kaf van koren” scheiden. De discussies, het overleg en de expertise van de andere leden van het waarderingsteam heb ik als verrijkend ervaren en heeft mij de goesting gegeven om met aandacht en respect voor het religieus erfgoed te blijven zorgen

HERMAN LEBER (SECRETARIS KERKFABRIEK SINT-ANDRIES EN SINT-ANNA, SINT-ANDRIES)

BRUGGE, STAD VAN MAKERS

2022 was het tweede jaar van onze themalijn rond vakmanschap dat in onze doelstellingennota de titel "Brugge, stad van makers" meekreeg (2021-2023). Ook afgelopen jaar zetten we opnieuw sterk in op het doorgeven en borgen van vakmanschap.

We zetten de **uitbouw van de cultureel-erfgoedwerking van het Kantcentrum Brugge** verder. Het Kantcentrum Brugge is een levend huis rond het kantambacht, met opleidingen, open ateliers en een eigen museum. Stad Brugge moedigt het Kantcentrum Brugge aan om nog verder in te zetten op de groei van hun cultureel-erfgoedwerking via een structurele werkingstoelage voor de periode 2020-2025. Deze toelage komt niet uit het werkingsbudget van de erfgoedcel, maar Erfgoedcel Brugge biedt wel inhoudelijke ondersteuning bij de inzet van die middelen. Op initiatief van de erfgoedcel werd in 2021 een klankbordgroep opgericht om hierbij ook de kennis en ervaring van een ruime groep van experts te betrekken. Hierin zijn vertegenwoordigd: FARO, WIE, ETWIE, Kant in Vlaanderen, Texture, Handmade in Brugge, Musea Brugge, kantexpert Frieda Sorber (vml. MoMu) en textielrestauratrice Shirin Van Eenoooghe. Met deze groep bekeken we ook in 2022 de werking van het Kantcentrum Brugge vanuit een ruimer perspectief dan louter vanuit de vzw of vanuit Brugge. In 2022 focusten we op collectieontsluiting via een **e-tentoonstelling**, collectieplanning, het borgen van het vakmanschap van de kantklosser via diverse **opleidingsfilmpjes** en een **kortfilm** binnen het project Crafted (Europeana Fashion) en tot slot het linken van hedendaagse makers met het kantambacht van weleer. In de winter lag de registratie in de Begijnhofkerk stil en trok een klein groepje vrijwilligers naar het Kantcentrum om de 57 aanwinsten van 2022 te registreren in Axiell Collections en om de bewaaromstandigheden van de collectie te optimaliseren.

Het afgelopen jaar startten maar liefst 7 meester-leerlinggroepjes in Brugge een traject ondersteund met een Vlaamse beurs vakmanschap. We brachten dit jaar niet enkel het resultaat in beeld, maar **documenteerden** ook **drie meester-leerlingtrajecten**, van begin tot eind. Via een blog op onze social mediakanalen kon het brede publiek kennis maken met het ambacht van imkers, patroonontwerpers en glazeniers. We leerden dat bijenkoninginnen met de post uit Zwitserland opgestuurd worden, joegen in de zomer Aziatische hoornaars weg van de bijenkasten, leerden het verschil tussen digitale en handgemaakte patronen, keken onze ogen uit bij manuscripten met prachtige patronen in de erfgoedbibliotheek, zagen hoe je correct glas mastiekt en vergaapten ons bij de lichtinval van gekleurd glas. De filmpjes werden niet alleen ingezet om de kennis en vaardigheden van deze ambachtslui te borgen, maar ook om andere makers te inspireren, zodat de toekomst van dit vakmanschap verzekerd kan worden. We stimuleren de gevolgde vaklui om de filmpjes te delen op immaterieelerfgoed.be.

In mei 2022 organiseerde de erfgoedcel opnieuw een lokale infosessie voor Brugse meesters en leerlingen die interesse hadden in het aanvragen van een beurs bij het Departement CJM. Er waren 15 deelnemers. Heel wat makers konden we daardoor motiveren om aan te sluiten bij de **workshop “Hoe geef ik een goed meester-leerlingtraject vorm?”**, die we in juni organiseerden samen met de Werkplaats Immaterieel Erfgoed (WIE). Tine Van de Vel stelde de gloednieuwe **handreiking** voor die in de zomer online werd gepubliceerd op immaterieelerfgoed.be. De handreiking begeleidt ambachtshouders die geïnteresseerd zijn in het aanvragen van een beurs. Onze consulent erfgoededucatie koppelde er een oefening aan die de aanwezige makers met elkaar in gesprek liet gaan en hen inspireerde bij het indienen van hun eigen aanvraagdossier. Ook die workshop was drukbezocht: 13 makers van over heel Vlaanderen gingen samen aan de slag om hun beursaanvraag op te starten.

Erfgoedcel Brugge zet zich samen met Handmade in Brugge al vele jaren actief in om haar netwerk van makers toe te leiden naar meester-leerlingtrajecten voor het doorgeven van vakmanschap. In 2022 werkte Erfgoedcel Brugge daarvoor een infosessie uit waarop de Werkplaats Immaterieel Erfgoed de pas afgewerkte online Handreiking voorstelde, die kandidaten op weg helpt in het uitwerken van een sterke beursaanvraag. De infosessie werd opengesteld voor geïnteresseerden uit gans Vlaanderen. Het was slim en fijn samenwerken met de erfgoedcel.

JORIJN NEYRINCK (COÖRDINATOR WERKPLAATS IMMATERIEEL ERFGOED)

De film over Metaalwerkplaats De Meester combineert op heel leuke manier de geschiedenis van een bedrijf en een technisch proces. De vakman beschrijft heel duidelijk wat hij doet met welke machines en de intermezzo's met oude foto's en archiefmateriaal geven op luchtige manier de geschiedenis mee. Echt vakwerk!

STEVEN DEWAELE (CONSERVATOR MUSEUM VOOR OUDERE TECHNIEKEN)

Op Erfgoeddag 2022 maakten 128 nieuwsgierige bezoekers kennis met de metaalwerkplaats van de familie De Meester in het Gotje. De laatste actieve telg van de familie die het **vakmanschap van de metaalbewerker** in Brugge beheerst, stopte in 2022 met het uitvoeren van zijn ambacht. Het Masereelfonds die de werkplaats aankocht, wilde er een open culturele hub van maken, maar kon helaas (nog) geen omgevingsvergunning krijgen om de reconversieplannen voor de site te starten. De geschiedenis van de plek, van de metaalbewerkerfamilie en van het metaalbewerkerambacht vormden het voorwerp van een **kortfilm** die het Masereelfonds met ondersteuning van Erfgoedcel Brugge en ETWIE liet inblikken en die ook tijdens Erfgoeddag werd vertoond. Dat was de laatste keer dat het atelier in zijn originele opstelling toegankelijk was voor het brede publiek.

De inventarisatie van het **podiumtechnisch en scenografisch erfgoed van de Koninklijke Stadsschouwburg** werd afgewerkt. Enkele theatertechnici van het Brugse Cultuurcentrum konden tijdens de corona lockdowns hun tanden zetten in dit monnikenwerk. Ze werden hierbij begeleid door Erfgoedcel Brugge. De collectie die zo'n 320 decorstukken, rekwisieten en technisch materiaal bevat, is nu online toegankelijk via Erfgoedinzicht en op **ErfgoedBrugge.be**. Via een **e-tentoonstelling** (met al 617 views) krijgt de bezoeker een kort overzicht van enkele unieke stukken die mee de geschiedenis vertellen van één van de best bewaarde stadstheaters van Europa. Ze werden tijdens het registratietraject gereinigd en kregen een betere bewaarplaats in een collectiekabinet op de zolder van de schouwburg. Dat kijkdepot werd tijdens de zomermaanden opgenomen in een tweede belevingsparcours dat nieuwe geheimen van de plek onthulde aan maar liefst 3.800 bezoekers. Dit alles kadert in het cultureel-erfgoedproject "Koninklijke Stadsschouwburg Brugge: uitbouw van een werking als Vlaamse presentatieplek voor podiumtechnisch en scenografisch erfgoed" met de steun van ETWIE, CEMPER, Kenniscentrum podiumkunsten RICTS, FARO en Erfgoedcel Brugge. Eind 2022 werden plannen gemaakt om ook het vakmanschap van de theatertechnicus te borgen in 2023.

Dankzij Erfgoedcel Brugge kon het Cultuurcentrum Brugge de collectie podiumtechnisch en scenografisch erfgoed van de Koninklijke Stadsschouwburg digitaal registreren en ontsluiten via ErfgoedBrugge.be en erfgoedinzicht.be. Daarnaast is de erfgoedcel ook een onmisbaar lid van onze projectstuurgroep die ons bijstaat met raad en daad voor het bewaren en borgen van onze erfgoedcollectie en -verhalen.

PIETER DE KETELAERE (PROJECTMEDEWERKER PODIUMTECHNISCH EN SCENOGRAFISCH ERFGOED CULTUURCENTRUM BRUGGE)

Ook tijdens de samenwerking met de MaM werd vakmanschap als thema naar voor geschoven. Dankzij het didactische materiaal van Margot Billiet, een Brugse maker die patronen ontwerpt, maakten leerlingen van de lagere school de Zeeparel (Heist) kennis met het ambacht en gingen naar huis met hun eigen motief in lino.

In het kader van de opleiding "Erfgoed en Onderwijs" sloegen Erfgoedcel Brugge en Handmade in Brugge de handen in elkaar om samen **een ambachtenkoffer, de Alaambak**, te ontwikkelen. Het doel van deze educatieve koffer is het begrip "ambacht" en de toekomst van ambachten tot bij kinderen van de basisschool brengen. Voor de inhoud van de koffer voorzag het Volkskundemuseum een selectie oude gereedschappen waaruit het beroep van de verschillende ambachtstlui kan afgeleid worden. De leerlingen kunnen deze besnuffelen, aanraken en van alle kanten bekijken om kennis te maken met een aantal oude beroepen. In het pakket is eveneens een workshop in het MaM opgenomen waarin het innovatieve van ambachten belicht wordt. De Alaambak wordt in 2023 ingezet tijdens de Erfgoedweek.

In het najaar (6 oktober tot 6 november) landde de rondreizende tentoonstelling **Koffiestories** op initiatief van het FIKa-huis en dankzij de ondersteuning door de Erfgoedcel ook in Brugge. Binnen de themalijn "Brugge stad van makers" was er ruimte om een communicatiecampagne en randprogramma te ontwikkelen rond de expo.

We deelden de expo op en koppelden elke module aan een toepasselijke locatie, activiteit en partner. Het was ook een **unieke kans om onze Brugse makers (branders en barista's) in de kijker te zetten en mensen te verbinden via een laagdrempelig erfgoedthema**. Ze kregen extra zichtbaarheid in de folder via een stadsplan en Shopping Brugge zette de zaken in de kijker op social media.

De samenwerking tussen de 17 betrokken partners (Oxfam Wereldwinkel, YOT, FIKA-huis, VIVES Spellenlab, Handmade in Brugge, CAG, WIE, Kopje Zwam, Avansa Brugge, DEES koffiebranders en Stad Brugge (Shopping Brugge, Openbare Bibliotheek Brugge, Musea Brugge, Circular hub, Brugge Naar Morgen, Noord-Zuiddienst Brugge) zorgde voor een origineel activiteitenprogramma, een **boeiende kruisbestuiving tussen ondernemerschap, sociale verbinding, erfgoed, lokaal vakmanschap, ecologie en fairtrade**. Zo was er de performance "Paard en Ruiters" (i.s.m. Handmade in Brugge, Openbare Bibliotheek Brugge en Norma vzw), een koffieproeverij (i.s.m. Oxfam Wereldwinkel), een pizzaworkshop met gerecycleerd koffiegruis (i.s.m. Klimaatdienst en Kopje Zwam), het Festival "Koffie en connectiviteit" (i.s.m. YOT, Fika-huis, WIE), een workshop Arabisch koffieritueel (i.s.m. Avansa) en Fika in de Living (FIKA-huis, VIVES SpellenLab). In totaal telden we 350 deelnemers op al deze activiteiten.

We zijn enthousiast over de samenwerking met Erfgoedcel Brugge rond het erfgoedproject Koffiestories. Alles verliep in een vlotte, inspirerende en constructieve sfeer. De grote meerwaarde voor ons lag in de lokale verankering die het project kreeg dankzij de inzet en initiatieven van de erfgoedcel.

FEMKE PAULUSSEN (STAFMEDEWERKER PUBLIEKSWERKING EN EDUCATIE CENTRUM VOOR AGRARISCHE GESCHIEDENIS)

De inhoud van de tentoonstelling werd reeds ontwikkeld door CAG, maar we vulden deze aan met een extra presentatie op een touchtafel (Cluster Cultuur). Op die manier konden we ook Brugse collecties (Musea Brugge, Stadsarchief Brugge, VIVES Spellenslab) presenteren op de expo. Na afloop werd de inhoud van de touchtafel ook verwerkt in een **e-tentoonstelling**, die al 450 keer werd bekeken.

De Brugse editie bracht de expo weer onder de aandacht waardoor de website koffiestories.be weer meer werd bezocht (4139 pageviews tijdens Koffiestories in Brugge) en CAG nog extra aanvragen kreeg om de expo te verlengen. De expo reist nu verder door naar Tienen. De ervaring van Erfgoedcel Brugge m.b.t. het ontwikkelen van een activiteitenprogramma bij de expo deelden we met de medewerkers aldaar.

UPDATE TOERISTISCHE INFOPANELEN

De **inhoud van de meertalige infopanelen in de stad** werd gecontroleerd en waar nodig **geactualiseerd**. 5 panelen werden aangepast. Het ging om kleine aanpassingen zoals de bouw van de nieuwe concertzaal van Cactusclub, het sluiten van het Bruggemuseum in de Gentpoort en de naamsverandering van het "Memling in Sint-Janshospitaalmuseum" naar Sint-Janshospitaal.

KERNCIJFERS OVER DE WERKING

We onderbouwen onze woorden graag met duidelijk cijfermateriaal. Onderstaande tabel geeft dan ook een ander inzicht in de werking van de erfgoedcel dan louter de omschrijving van de projecten en trajecten waar we in 2022 onze schouders onder zetten.

Loketfunctie	Aantal beantwoorde informatievragen over cultureel erfgoed	Aantal vragen over onroerend erfgoed of andere onderwerpen doorverwezen naar collega-stadsdiensten
	48	74
Uitleendienst	Aantal uitleningen Uitleendienst Erfgoed (FARO)	Aantal uitleningen uitleenaanbod reminiscentie en educatie
	19	85
Vorming	Vormingsuren medewerkers erfgoedcel	Aantal deelnemers Erfgoedrendez-vous, dialoogdag, workshops en Erfgoed Leeft!
	216	539
Publieksbereik	Deelnemers "Erfgoeddag maakt school"	Bezoekers expo "Koffiestories" en bijbehorende activiteiten
	5.722	3.399
Vrijwilligerswerking	Actieve vrijwilligers Erfgoeddag	Actieve vrijwilligers registratie
	10	24
Digitale communicatie	Abonnees maandelijkse nieuwsbrief	Facebook/Instagramfans
	3.799	1.850 versus 1.043
Websites	Bezoekers Erfgoedcelbrugge.be en filmpjes erfgoed en erfgoedcellen	Bezoekers ErfgoedBrugge.be + e-tentoonstellingen
	gemiddeld 1.500 bezoekers/maand, met piek in maand voor Erfgoeddag van 5.146 bezoekers 145 views filmpjes	ca. 11.600/maand en 1.750 views e-tentoonstellingen

Erfgoedcel Brugge is het **eerste aanspreekpunt voor Brugs erfgoed** in de brede zin van het woord. We ontvangen niet alleen vragen over cultureel (lees: roerend en immaterieel) erfgoed, één derde van de vragen gaat over onroerend erfgoed, archeologie of ruimtelijke ordening. Bovendien krijgen we ook veel vragen binnen waarop onze collega's van Musea Brugge, Stadsarchief Brugge of Erfgoedbibliotheek Biekorf beter kunnen antwoorden. We proberen al sinds vorig jaar de bestaande verwarring over de rol van de erfgoedcel de wereld uit te helpen en gingen hierover in gesprek met de collega's van de stedelijke Dienst Monumentenzorg en Erfgoedzaken, Raakvlak en het Huis van de Bruggeling dat het stedelijk Meldpunt voor klantenvragen

Vanuit het Provinciaal Informatiecentrum Tolhuis kunnen wij steeds rekenen op Erfgoedcel Brugge voor de toffe, efficiënte en oplossingsgerichte manier waarop zij vragen over erfgoed beantwoorden.

MYRIAM SUETENS (ASSISTENT COMMUNICATIE PROVINCIAAL INFOPUNT TOLHUIS)

beheert. Ondanks de aangepaste informatie over onze werking en die van onze collega's op de stedelijke website en in het stedelijk kennisportaal dat vragen van klanten dispatcht naar de juiste stadsdienst, blijven wij ook vragen krijgen die niet strikt onze werking betreffen. Voor de burger is de naam van onze organisatie en onze website vaak de aanleiding om met ons contact op te nemen en dat zal ook in de toekomst een aandachtspunt blijven.

De erfgoedcel fungeert als **centraal uitleenpunt** voor Noord-West-Vlaanderen voor de **Uitleendienst Erfgoed van FARO**. In tegenstelling tot vorig jaar was in 2022 de fotografieset het meest uitgeleende item (4 keer) en op de gedeelde tweede plaats de anoxieset en museumstofzuiger (telkens 3 keer).

Daarnaast beheert de erfgoedcel ook heel wat **reminiscentie- en educatief materiaal** en het aanbod blijft aangroeien. In 2022 kwamen er twee sporttassen bij over de Brugse voetbalclubs Club Brugge en Cercle Brugge, dankzij het project "Football Memories", een initiatief van "Brugge draait om mensen".

Brugge is een echte voetbalstad. De voetbaltassen willen een inspiratiebron zijn voor iedereen die met ouderen in gesprek gaat. Daarnaast past dit project ook in een Dementievriendelijk Brugge waarbij we een sfeer van solidariteit en gezamenlijk engagement willen creëren tussen generaties.

DIRK DE FAUW (BURGEMEESTER STAD BRUGGE)

I.k.v. het project "Dieper graven in het geheugen" werden vijf mijmerdozen inclusief lessenspakket aan de uitleendienst toegevoegd. Het totale aantal ontleningen lag opnieuw even hoog als voor corona en vooral ons herinneringsaanbod was erg gegeerd. Na de dialoogdag in oktober 2022 (zie hierboven), stroomden de aanvragen binnen. Met de uitleenfunctie gaat heel wat voor het publiek onzichtbaar werk gepaard: het bijhouden van een uitleenkalender, het faciliteren van een ophaal- en teruggavemoment voor de klant, het nakijken, onderhouden en herstellen van het materiaal enzoverder. Onze administratief medewerker is hier makkelijk één tot twee werkdagen per week mee bezig. Die inspanning loont onrechtstreeks, want vaak komen mensen via ons uitleenaanbod bij ons terecht en maken ze via die weg ook kennis met andere aspecten van onze dienstverlening. Dankzij het uitleenmateriaal van FARO is Erfgoedcel Brugge ook actief op regionale schaal.

In 2022 zetten we verder in op de **kennisopbouw van de medewerkers**. Hieronder een overzicht van de gevolgde vorming. In totaal was het team van de erfgoedcel meer dan 23 volledige werkdagen in opleiding.

Medewerker	Gevolgde vorming	Organisator	Aantal uren
Coördinator (Livia)			17,5
	Studiedag samen inzetten op depotuitdagingen	Departement CJM en FARO	7
	Software opleiding Excel en MIRO	Musea Brugge	3
	Opleiding arbeidsongevallen	Stad Brugge	1,5
	OP/HEF De kracht van zacht	OP/TIL	6
Consulenten (Lisa, Louise en Sarah)			165
	Groeien in uw erfgoedjob	FARO	34
	Slim aan de slag met schoolerfgoed	KADOC	16
	Waarderen, selecteren en herbestemmen van religieus erfgoed; vorming trajectbegeleiding	PARCUM	3
	Erfgoed en Onderwijs	Odisee i.s.m. FARO	45
	Train-de-trainer "Buurten met erfgoed": bereidt u voor op Erfgoeddag 2022	FARO	17
	Workshop Erfgoedapp	FARO	7
	Omnitabs: software voor Touchtafel Cluster cultuur	Openbare Bibliotheek Brugge	2
	Expertenforum: Meerstemmig religieus erfgoed en emotienetwerken	KADOC	3
	Vorming vierde pijler: Communiceren en Mentaal Welbevinden	AgII	4
	Cultuur en dementie in verbinding – een kunst	Expertisecentrum Dementie Vlaanderen	4
	Workshop themacampagne ICE	WIE	2,5
	Basiscursus participatie	FARO	14,5
	Erfgoed Zonder Drempels	FARO en AgII	6
	Software opleiding Axiell Collections	Departement CJM	2,5
	Digitaliseren voor vrijwilligers	EGC Denderland	14
	Stagementoren sociaal werk	HoGent	4
	Hoe erfgoed inzetten in zorg? Leren door doen!	FARO i.s.m. Het Huis van Alijn	8
	Trefdag Virtueel Museum van Vlaanderen	Departement CJM	8
	Symposium: Samenwerking tussen private verzamelaars en publieke cultureel-erfgoedorganisaties	Departement CJM i.s.m. Uantwerpen	3,5
	Meerstemmigheid in het archief, voor én achter de schermen I Masterclass met expert Mirjam Schaap	FARO	3
	Publiqforum	Publiq	6
Vervanger stafmedewerker (Pieter)			5
	Vorming vierde pijler AgII: Hoe creëer je draagvlak voor diversiteit in je organisatie? en Duidelijke taal en inzet van hulpmiddelen in de communicatie	AgII	4
	Webinar: Culture Crossing - een gesprek over de blinde vlekken binnen onze kunstwereld	DO vzw, Musea Brugge	1

Op het Erfgoedrendez-vous van Erfgoedcel Brugge kreeg ik praktische tips waarmee ik direct aan de slag kan en kon ik connecteren met gelijkgestemden voor nieuwe samenwerkingen.

CHARLOTTE CAMPERS (MEDEWERKER PROVINCIAAL ARCHIEF)

We zetten ook in op **kennisdeling** met onze Erfgoedrendez-vous bijeenkomsten, infosessies voor de beurzen vakmanschap en Erfgoeddag, workshops... In tegenstelling tot vorig jaar konden deze initiatieven fysiek doorgaan.

De cijfers van het **fysieke bezoekersaantal** in 2022 zijn een stuk beter dan in 2021 doordat we de coronacrisis een stuk achter ons konden laten. De expo "Koffiestories" bereikte in totaal 3.399 bezoekers. De publieksactiviteiten bij de tentoonstellingen kregen 350 deelnemers over de vloer. Het aantal bezoekers tijdens "Erfgoeddag maakt school" stelde met de versoepelde coronamaatregelen enigszins teleur. 3.307 personen namen fysiek deel aan Erfgoeddag. Hoewel dat beter was dan vorig jaar, toen we vooral digitale activiteiten organiseerden, viel het ons op dat vooral de activiteiten gericht op kinderen en gezinnen het niet zo goed deden. Dat verminderde aantal was wellicht te wijten aan het samenvallen van dit jaarlijkse erfgoedfeest met tal van andere (gezins)activiteiten in de stad op hetzelfde moment. De concurrentie na de strenge coronawinter was groot. Zo was er onder andere de uitgestelde nieuwjaarsdrink (nu lenteborrel) voor alle Bruggelingen, een rommelmarkt, de Levensloop Brugge-Damme, de eerste wedstrijd van de Play-offs voetbal, opendeurdagen van de Brugse scholen, het filmfestival MOOOV, Hello Bruges' "Vijgen na Pasen"-wandelingen, het Brugotta festival, communie- en lentefeesten... Een stedelijke evenementkalender met alle belangrijke activiteiten, zoals Erfgoeddag, zou eventueel

helpen om de concurrentie volgend jaar minder groot te maken. Anderzijds waren er ook minder activiteiten gepland. We zetten de afgelopen edities ook meer in op kwaliteit en een goede aansluiting bij het thema. Erfgoeddagradio werd herhaald, maar het aantal luisteraars daalde in vergelijking met vorige editie.

Erfgoedcel Brugge telt ook graag haar **digitaal bereik** mee. We bleven net als vorig jaar sterk inzetten op digitale communicatie. Iedere maand kregen een kleine 3.800 abonnees onze nieuwsbrief. Onze abonnees zijn zowel erfgoedliefhebbers als -professionals. De open rate van onze nieuwsbrief is gestegen ten opzichte van vorig jaar (meer dan 40%). Hij wordt dus actief gelezen. De bounce rate is gedaald door het verder opschonen van ons adressenbestand in het CMS van de website. Ook op sociale media zijn we goed bezig: we kregen bijna 400 volgers bij op Facebook in vergelijking met vorig jaar. We posten gemiddeld 2 keer per week. Het gemiddelde bereik per post schommelt tussen de 300 en 1.000 views per post, maar er waren ook uitschieters tot meer dan 6.000 views. Bij de opstart van ons Instagramkanaal eind 2021 hadden we het geluk dat we de community van ErfgoedBrugge konden meenemen. In 2022 kwamen er een kleine 50 volgers bij en we posten er even vaak als op Facebook. Ons kennisplatform erfgoedcelbrugge.be heeft maandelijks zo'n 1.500 bezoekers, maar rond Erfgoeddag stijgt dit aantal makkelijk tot 5.000 bezoekers. Dit is een stabiel aantal in vergelijking met het vorige jaar.

Niet te vergeten zijn ook de bezoekers van ErfgoedBrugge.be, waarvan de erfgoedcel ooit initiatiefnemer was en nog steeds een belangrijke content partner is. Met 88.801 bezoekers op jaarbasis in 2022 blijft het aantal gebruikers van dit stedelijk erfgoedportaal stijgen (22% in vergelijking met vorig jaar). Het aantal paginasessies die gelinkt zijn aan collectiestukken ingevoerd onder begeleiding van Erfgoedcel Brugge (religieus erfgoed in de Brugse parochiekerken, collectie Spermalie-Instituut, erfgoed in het 500 jaar oude Café Vlissinghe, de historische bordspellencollectie van VIVES SpellenLab, collectie Kantcentrum Brugge...) is wel gedaald. Dat komt omdat we minder objecten toevoegden dan gewoonlijk (916 in totaal) en werkten met gekoppelde e-tentoonstellingen opgemaakt in Adobe Express (1.750 views) sinds bekend werd dat die functionaliteit er bij het nieuwe ErfgoedBrugge.be er niet meer in zal zitten. De bestaande e-tentoonstellingen die nog in het CMS van ErfgoedBrugge.be zitten, zullen in 2024 moeten worden overgebracht naar een andere toepassing.

In dit jaarverslag maken we voor de titels gebruik van het digitaal lettertype 'Colard Mansion'. Deze Brugse drukker van luxeboeken hanteerde in de vijftiende eeuw een bijzondere typografie.

Letterontwerper Jo De Baerdemaeker ontwierp in 2018 een nieuwe letter als hommage aan deze Brugse pionier in gedrukte boeken en prenten.